

Verket går langs den vestre veggen i skolens oppholdsareal pluss deler av den samme veggen i annen etasje

Kunstprosjekt:

PORTRETET

KUNSTNER: STEFAN TÖRNER

Tekst: Stefan Törner

Foto: Trond Isaksen

Stefan Törner

Adresse:	Vestbygda ungdomsskole, Lervikveien 9, 1626 Manstad
Kunstner:	Stefan Törner
Bestiller:	Fredrikstad kommune
Kunstnerisk konsulent:	Helene 'Putte' Dahl
Prosjektansvarlig:	Fredrikstad kommune, Bygg&Eiendom – Utbygging
Leverandører:	fliser: Bergersen Flis, Bergen speil: Ikea vindusfolie: ProShop AS, Fagerstrand
Ferdigstilt:	august 2012
Areal:	95 m ² mosaikk, 27 m ² vindusfolie

Materialer:	Villeroy&Boch Pro Arcitectura 25 x 25 mm Speil: LOTS fra Ikea, kappet og montert av kunstner Kunstverket er montert på gipsvegg av kunstneren og hans assistent.
-------------	--

Samarbeid gir eierskap

Noe av det viktigste i dette prosjektet har vært å skape et verk som i stor grad er influert av bygdas ungdommer. Da skolen og kunstnerisk komite tidlig i prosessen ga uttrykk for at de ønsket et kunstverk som reflekterer og symboliserer ungdommenes livssituasjon, så jeg at den måten å gjøre dette på var å la mitt arbeid påvikes nettopp av ungdommene i Manstad. Dette skjedde ved at elevene selv beskrev og kommenterte tenårene ved å fotografere sin egen hverdag. Det er deres direkte blikk og fortellinger jeg har fomidlet gjennom de fotografier de selv har tatt.

Jeg samlet sju elever i varierende alder fra Vestbygda nye ungdomsskole til diskusjon i en rekke møter. Disse samtalenene mellom kunstner og lokale ungdommer ble en tankevekker og ga føringer for det videre arbeidet med kunstverket.

På første møte presenterte jeg bilder jeg anså som representative for hvordan ungdom i dag portretterer seg og sine venner. Etter denne fremvisningen forklarte jeg mine intensjoner med hele kunstprosjektet og ba ungdommene komme tilbake med egne bilder til neste møte. Reaksjonen var overveldende positiv og engasjert – alle de sju elevene delte erfaringer fra sitt liv på en svært personlig og åpen måte, både gjennom bilder og diskusjon.

Det sentrale var 'portrettfotografi av deg som tenåring og ditt forhold til kamerater og identitet'. Disse portrettene skulle gi et utadvendt bilde av det å være ung, men også gi mulighet til å beskrive seg selv som individ på en ærlig måte. Bildebanken dannet senere grunnlaget for mosaikkmonteringen.

Møtene med elevene og deres innvirkning gav meg en objektiv fortelling om det

Utsmykningen har også en ytre del. Vindusfolien på skolens søndre inngangsparti har samme uttrykk og oppbygning – med pixler – som den innvendige veggmosaikken

å være tenåring i en liten by på østlandet. De ga meg også et innblikk i en verden jeg forlot for lenge siden – tenårene.

Etter vårt andre møte og de gode og interessante diskusjonene vi hadde der, satt jeg igjen med en stor bildebank som på en svært ærlig måte portretterte sju ungdommer og deres venner i en liten by utenfor Fredriksstad. Jeg satt også igjen med en innsikt i hvordan disse ungdommene ønsker å fremstille sin tilværelse. Dermed kunne jeg med stor inspirasjon skape et verk som både er representativt for Gaustads ungdommer og som samtidig er på talefot med arkitektur, skole og brukere.

Prosessen ga også skolens elever, lærere og foreldre et eierskap til kunstverket som følge av at de alle på en eller annen måte var inkludert i deler av utviklingen – eller i resultatet.

En mosaikk tvers igjennom skolen

Jeg ville skape et verk som går i en ubrutt linje, der jeg tar i bruk hele den vestre veggen langs skolens oppholdsareal pluss deler av den samme veggen i annen etasje. Sydsidens ene glassfasade er verkets mest kraftfulle del med en høyde på sju meter, konsentrert om reflekterende speilmosaikk. Her spiller innsynet fra skolens uteområde en stor

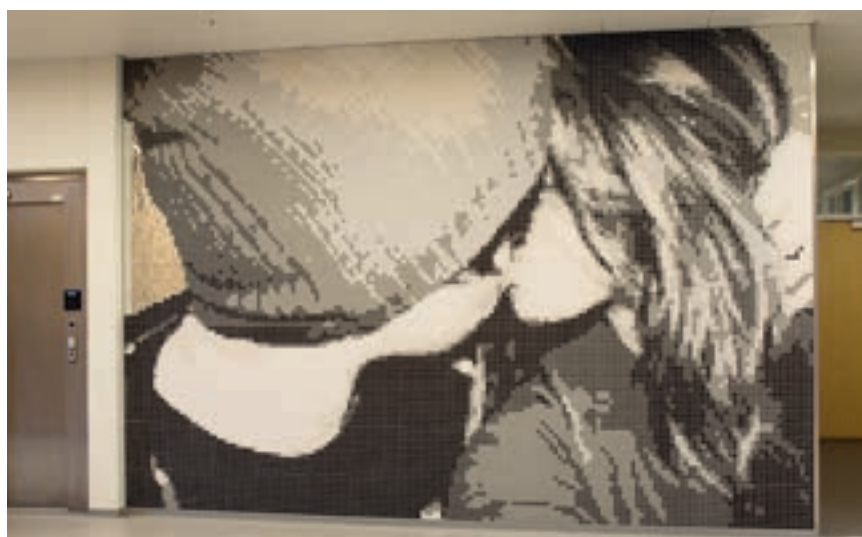

Den keramiske mosaikken er i en fargeskala på seks nyanser i format 25x25 mm. Håndkuttet speilmosaikk danner bakgrunn for portrettene og gir verket en ekstra dimensjon

rolle: mosaikken er konstruert spesielt for dette innsynet, men også for lysinnfallet denne store glassveggen gir. Skiftinger i årstid og lys gjør at verket stadig forandrer seg. Dette området fikk den største figurasjonen, med mulighet til å oppleve portrettet både gjennom glassfasadens store vindu, men også innenfra, på avstand, fra første og andre etasje.

Nordsidens mindre inngangsparti i glass er også en viktig del av Portrett. Her ble motivet utformet i mindre skala på grunn av veggens størrelse og fungerer som en introduksjon til kunstverket for besøkende.

Materialvalg og teknikk

Portrett er et verk med mosaikk i gråskala på seks nyanser (fra hvitt til svart) fra Villeroy&Boch i serien Pro Arcitectura 25x25 mm. Speilmosaikkens reflekser danner bakgrunnen for portrettene og gir verket en ekstra dimensjon. Speilene, også de 25x25 mm, er plassert som en foranderlig bakgrunn som til enhver tid reflekterer husets energi. Det er elever og ansatte som oppholder seg i og rundt dette området som fargesetter og aktiverer mosaikken.

Med tanke på innsyn fra glassfasaden mot syd og inngangspartiet i glass mot nord har jeg konsentrert mer speil her,

noe som leder lys inn i bygningen. Da jeg ennå ikke har funnet speil som passer sammen med denne mosaikken, måtte jeg kappe dem selv i eget atelier. Jeg brukte Ikeas LOTS speil.

Pro Arcitectura er valgt på grunn av sin matte, nesten pastell-lignende overflate, men også fordi mosaikkens gråskala ikke entydig ligger innenfor en svart/hvit-gradering, men har innslag av rødt og blått. Dette gir den keramiske flisen et velkomment innslag både av varme og kulde.

Mosaikken settes sammen for hånd, ark i størrelse 300x300 mm pusles sammen ut fra datafiler konstruert i et spesial-

program. Det kan enklest sammenlignes med lavoppløste fotografier, der pixlene blir mosaikkbiter. Mosaikken limes på en fiberduk mot arkene som nummereres nøyaktig for å sikre en effektiv sluttmontering.

Utsmykningen har også en ytre del der jeg bruker en vindusfolie på skolens søndre inngangsparti. Denne folien har samme uttrykk og oppbygning som den innvendige veggmosaikken, med pixler, men der opplevelsen fra utsiden vektlegges. Vindusfolien er laget slik at den forandrer seg med tiden på døgnet og avstanden til betrakteren.